

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.
© Lietuvos bankas, 2017

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
Tel. (8 5) 268 0029, faksas (8 5) 268 0038

www.lb.lt
info@lb.lt

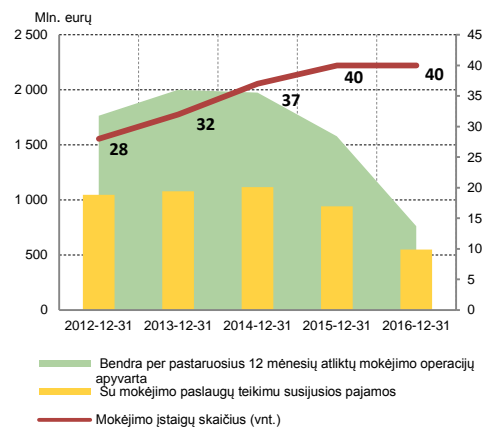
Viešasis mokėjimo įstaigų sąrašas. 2016 m. gruodžio 31 d. Viešajame mokėjimo įstaigų sąrašė buvo 40 mokėjimo įstaigų¹. Palyginti su 2015 m., jų skaičius nepakito, buvo išduotos 3 naujos mokėjimo įstaigų licencijos, o 3 mokėjimo įstaigos pakeitė turėtas mokėjimo įstaigų licencijas į elektroninių pinigų įstaigų licencijas. Iš jų 27 įstaigos turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti mokėjimo paslaugas Lietuvos Respublikoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, 13 – mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, galiojančias tik Lietuvos Respublikoje ir numatančias, kad mokėjimo įstaigos per pastaruosius 12 mėn. įvykdytų mokėjimo operacijų sumos vidurkis būtų ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn.

Vykdyta veikla. Audituotų (kai auditas yra privalomas) ir akcininkų patvirtintų finansinių ataskaitų duomenimis, mokėjimo įstaigos per 2016 m. iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos gavo 9,9 mln. Eur pajamų. Palyginti su praėjusiais metais, šios pajamos sumažėjo 7 mln. Eur., arba 41,5 proc. Bendra per pastaruosius 12 mėn. atliktų mokėjimo operacijų apyvarta sudarė 761,5 mln. Eur. Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, ji sumažėjo 816,2 mln. Eur, arba 51,7 proc. Didžiąją šių abiejų rodiklių sumažėjimo (ir kitų mokėjimo įstaigų sistemą apibūdinančių rodiklių pokyčio) dalį nulėmė tai, kad AB Lietuvos paštas, kuri 2015 m., kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, pagal suteiktų mokėjimo paslaugų apimtį užėmė reikšmingą visos mokėjimo įstaigų sistemos dalį (2015 m. bendrovės pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos sudarė 46 % visų mokėjimo paslaugų pajamų, apyvarta – 52 % visų bendros mokėjimo operacijų apyvartos), 2016 m. gavo elektroninių pinigų įstaigos licenciją, t. y. išplėtė vykdomos veiklos modelį elektroninių pinigų leidimu, suteikdama galimybę klientams atsidaryti sąskaitas mokėjimams atlikti. Kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, dauguma mokėjimo įstaigų vykdė kitą ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugas teikė tik kaip papildomas, todėl ir visų mokėjimo įstaigų pajamų iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos dalis, ir įsiskolinimų už teikiamas mokėjimo paslaugas dalis buvo nedidelė – sudarė atitinkamai 5,2 proc. visų pajamų ir 4,4 proc. visų įsipareigojimų. Kita vertus, per 2016 m. 13 mokėjimo įstaigų gavo pajamų vien tik iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos arba jų gautos pajamos sudarė daugiau kaip 90 proc. visų pajamų.

2016 m. 5 mokėjimo įstaigos licencijuojamos veiklos dar nevykdė. AB Lietuvos paštu išplėtus veiklos modelį ir perėjus į elektroninių pinigų įstaigų rinką, 5 didžiausių mokėjimo įstaigų rinkos dalis ataskaitiniu laikotarpiu sumenko, bendra mokėjimo operacijų apyvartos dalis sudarė 64 proc. (sumažėjo 17 p. p.), o pajamos iš licencijuojamos veiklos – 59 proc. (sumažėjo 14 p. p.) rinkos. Rinkos lyderio pozicijas 2016 m. užėmė SOLLO, UAB, teikianti pinigų perlaidas per MAXIMA LT, UAB, tinklą: jos pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos sudarė 25 proc. visų mokėjimo paslaugų pajamų, apyvarta – 31 proc. bendros mokėjimo operacijų apyvartos.

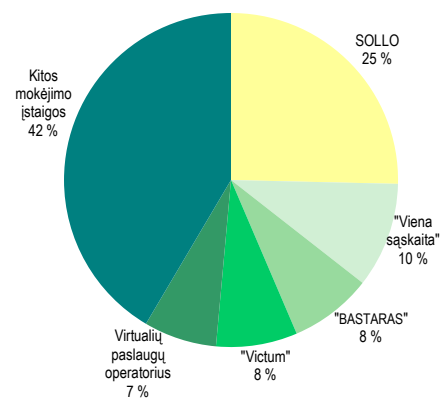
¹ UAB „Perlo paslaugos“ 2015 m. gavo elektroninių pinigų įstaigos licenciją, todėl jos 2016 m. veiklos finansiniai duomenys įtraukti ne į mokėjimo įstaigų, o į elektroninių pinigų įstaigų sistemą.

1 pav. Mokėjimo įstaigų veiklos duomenys
(2012–2016 m.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

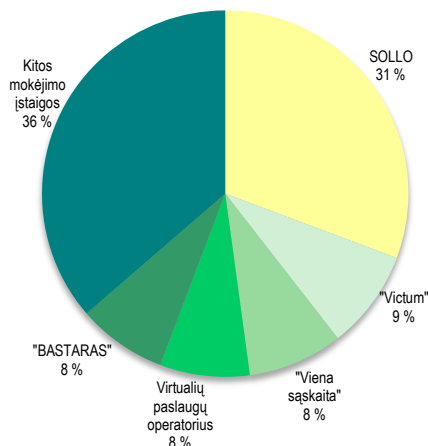
2 pav. Didžiausių mokėjimo įstaigų dalis mokėjimo įstaigų sistemoje pagal mokėjimo paslaugų pajamas
(2016 m. gruodžio 31 d.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

3 pav. Didžiausių mokėjimo įstaigų dalis mokėjimo įstaigų sistemoje pagal bendrą mokėjimo operacijų apyvartą

(2016 m. gruodžio 31 d.)

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas. Visos mokėjimo įstaigos vykdė Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatyme (toliau – Įstatyme) nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų ar iš kito mokėjimo paslaugų teikėjo gautų lėšų apsaugos reikalavimą: šias lėšas atskyrė nuo kitų fizinių arba juridinių asmenų, kurie nėra mokėjimo paslaugų vartotojai, lėšų ir jas laikė kredito įstaigų sąskaitose. Ataskaitinę datą, kaip ir praėjusiais metais, 8 mokėjimo įstaigos taikė ir kitą mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos būdą – buvo sudariusios laidavimo (garantijos) sutartis su draudimo bendrove ar kredito įstaiga šioms lėšoms apdrausti.

2016 m. gruodžio 31 d. visos mokėjimo įstaigos, turinčios mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, vykdė Įstatyme nustatytą mokėjimo operacijų sumos vidurkio (ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn.) reikalavimą.

2016 m. gruodžio 31 d. bendras mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo dydis buvo 9,3 mln. Eur. Bendras nuosavo kapitalo poreikis (apskaičiuotas taikant vieną iš Lietuvos banko patvirtintų mokėjimo įstaigos pasirinktų metodų) minėtą datą sudarė 1,4 mln. Eur. Dėl gana mažos mokėjimo operacijų apimtys ir kitų finansinių duomenų, naudojamų skaičiuojant nuosavo kapitalo poreikio dydį, iš visų mokėjimo įstaigų, kurioms privaloma vykdyti nuosavo kapitalo reikalavimą, 12 mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo poreikis neviršijo minimalaus Įstatyme nustatyto dydžio (20 tūkst. Eur). Vienai mokėjimo įstaigai teko imtis priemonių, kad jos apskaičiuotas nuosavas kapitalas būtų ne mažesnis už nuosavo kapitalo poreikį. Padidinusi įstatinį kapitalą, nuosavo kapitalo reikalavimo vykdymą įstaiga užtikrino po ataskaitinės datos. Pažymėtina, kad 21 mokėjimo įstaiga, apskaičiuodama nuosavo kapitalo poreikį, taikė B metodą, pagrįstą pastarųjų 12 mėn. mokėjimo operacijų sumos vidurkiu, 3 – C metodą, pagrįstą mokėjimo paslaugų pajamomis ir išlaidomis, ir 3 – A metodą, pagrįstą mokėjimo įstaigos pastoviosiomis išlaidomis. Lietuvos banko interneto svetainėje viešai skelbiama informacija apie kiekvienos mokėjimo įstaigos metų ir kiekvieno ketvirčio [pagrindinius veiklos rodiklius](#) ir veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymą.

Būsimi pokyčiai mokėjimo įstaigų teisinio reglamentavimo srityje.

2015 m. lapkričio 25 d. priėmus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą ES 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje (toliau – PSD2). Lietuvos Respublikos finansų ministerija kartu su Lietuvos banku parengė [teisės aktų, kuriais įgyvendinama PSD2, paketą](#) ir jis pateiktas rinkos pasta-boms.

PSD2 perkelti į nacionalinę teisę privaloma iki 2018 m. sausio 13 d. Mokėjimo įstaigos, turinčios mokėjimo įstaigos licenciją, tęsti veiklą nesilaikydamos šios direktyvos reikalavimų galės iki 2018 m. liepos 13 d., o ribotą mokėjimo įstaigos licenciją turinčios mokėjimo įstaigos – iki 2019 m. sausio 13 d.

Lietuvos Respublikos Seimas 2016 m. birželio 30 d. priėmė Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo pakeitimus.

Įstatymo pakeitimais įgyvendinama Direktyva 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis (*Payment Accounts Directive*, PAD). Įstatyme numatyta galimybė vartotojams lengvai ir greitai pakeisti mokėjimo paslaugų teikėją, t. y. perkelti savo mokėjimo sąskaitą iš vieno mokėjimo paslaugų teikėjo į kitą. Kad vartotojas galėtų lengvai ir paprastai palyginti įvairių mokėjimo paslaugų teikėjų paslaugų įkainius, numatoma, kad Lietuvos banko interneto svetainėje bus skelbiama visi komisiniai atlyginimai už paslaugas, susijusias su mokėjimo sąskaita. Taip pat siekiama, kad mokėjimo paslaugų teikėjai vartotojams nemokamai teiktų ataskaitas apie jų sumokėtus komisinius kas pusmetį ir už visus metus.

Lietuvos Respublikos Seimas 2016 m. lapkričio 3 d. priėmė Lietuvos Respublikos sutelktinio finansavimo įstatymą, jis įsigaliojo 2016 m.

gruodžio 1 d. Šiame įstatyme numatyta, kad fiziniai ir juridiniai asmenys per sutelktinio finansavimo platformas gali viešai skolintis iš nenustatytų iš anksto asmenų verslo, profesiniams, mokslo, tiriamiesiems ir kitiems tikslams, išskyrus vartojimo tikslus, įgyvendinti. Sutelktinio finansavimo įstatymas nustato sutelktinio finansavimo sąlygas, sutelktinio finansavimo platformos operatoriaus veiklos sąlygas ir reikalavimus, kurių turi laikytis tokie operatoriai, privalomos atskleisti sutelktinio finansavimo platformoje informacijos apimtį, įrašymo į viešąjį sutelktinio finansavimo platformų operatorių sąrašą ir išbraukimo iš jo tvarką bei pagrindus, taip pat sutelktinio finansavimo platformos operatoriaus veiklos priežiūros tvarką.

Paskelbta Lietuvos banko Priežiūros tarnybos [pozicija](#) dėl mokėjimo sąskaitose laikomų lėšų. Nustačius, kad finansų rinkos dalyviai skirtingai traktuoja mokėjimo sąskaitos turinį ir funkcionalumą, galimybę mokėjimo sąskaitoje laikyti lėšas neribotą terminą arba laikyti lėšas mokėjimo sąskaitoje ilgiau, nei tai būtina mokėjimo operacijoms atlikti, priimta pozicija, kuria pateikiamas išaiškinimas dėl mokėjimo sąskaitos, atidarytos mokėjimo įstaigoje ir elektroninių pinigų įstaigoje, skirtumų.